

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**кафедра прикордонного контролю
факультету охорони та захисту державного кордону**

СИЛАБУС

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВОК 06.2 «ОХОРОНА ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ НА ШЛЯХАХ МІЖНАРОДНОГО СПОЛУЧЕННЯ»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону

Спеціальність: 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення та видами діяльності)

Кваліфікація: Магістр національної безпеки (сфера прикордонної діяльності)

Професійна кваліфікація: офіцер оперативно-тактичного рівня Державної прикордонної служби України

ВСТУПНІ РЕКВІЗИТИ

Статус дисципліни: Навчальна дисципліна вибіркового компонента.

Тривалість курсу: 3 кредити (90 годин).

Мова викладання: українська.

Мета курсу: формування особистості висококваліфікованого офіцера- прикордонника оперативно-тактичного рівня, здатного вирішувати складні задачі і проблеми щодо забезпечення безпеки державного кордону на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону та нести відповідальність за свої рішення та дії у сфері організації та здійснення прикордонного контролю.

Завдання навчальної дисципліни – надати слухачу суму знань, практичних навичок і умінь в організації та здійсненні оперативно-службової діяльності в пунктах пропуску (пунктах контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду) на ділянці органу охорони державного кордону в повсякденних умовах та у разі ускладнення обстановки.

Анотація курсу:

Актуальність курсу підтверджується потребою практичних навичок і умінь в організації та здійсненні оперативно-службової діяльності в пунктах пропуску (пунктах контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду) на ділянці органу охорони державного кордону в повсякденних умовах та у разі ускладнення обстановки.

В межах курсу підготовка офіцера-керівника оперативно-тактичного рівня здійснюється шляхом надання знань, формування вмінь та практичних навичок, необхідних для виконання обов'язків на посадах керівного складу Державної прикордонної служби України з питань організації та здійсненні оперативно-службової діяльності в пунктах пропуску (пунктах контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду) на ділянці органу охорони державного кордону в повсякденних умовах та у разі ускладнення обстановки. Курс спрямований на формування здатності здобувачів вищої освіти розв'язувати складні задачі і проблеми управління у галузі безпеки державного кордону, що передбачає проведення досліджень та характеризується невизначеністю умов і вимог, прийняття рішень в повсякденних умовах та у разі ускладнення обстановки. Це, в свою чергу, потребує застосування практичних навичок і умінь в організації та здійсненні оперативно-службової діяльності з питань прикордонного контролю.

Вивчення курсу сприяє набуттю спроможності приймати рішення з питань організації та здійсненні оперативно-службової діяльності в пунктах пропуску (пунктах контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду) на ділянці органу охорони державного кордону в повсякденних умовах та у разі ускладнення обстановки.

Матеріали курсу з питань організації та здійсненні оперативно-службової діяльності в пунктах пропуску (пунктах контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду) розроблені на основі досвіду органів охорони державного кордону в повсякденних умовах та у разі ускладнення обстановки.

Прериквізити курсу: Базові знання основ управління з питань організації та здійснення прикордонного контролю.

Викладач:

Професор доцент кафедри прикордонного контролю кандидат військових наук, підполковник ДМИТРЕНКО Олег, e-mail: dmytrenkoom@gmail.com

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у слухачів наступних **компетентностей**:

А) Загальні компетентності:

ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, дослідження систем та процесів, донесення власних висновків, а також знань та пояснень.

ЗК-2 Знання та розуміння функціонування системи забезпечення національної безпеки та розуміння безпеки державного кордону на рівні новітніх досягнень

ЗК-4 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Б) Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК-2 Здатність забезпечити спроможність частин, підрозділів та органів управління Державної прикордонної служби України (інших військових формувань та правоохоронних органів, утворених відповідно до Законів України) до виконання завдань за призначенням у системі національної безпеки.

ФК-5 Здатність до планування застосування сил та засобів ДПСУ з метою участі в обороні України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності у взаємодії з іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами сектору безпеки та оборони, у тому числі в умовах невизначеності щодо дій противника.

ФК-7 Здатність до організації взаємодії та співробітництва з суб'єктами забезпечення національної безпеки та інтегрованого управління кордонами, виконання координаційних функцій, налагодження стратегічних комунікацій з громадськістю з питань безпеки державного кордону.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення слухачами наступних програмних результатів навчання:

ПНР-1 Розробляти та організовувати опрацювання програмних та нормативних документів з питань прикордонної діяльності, які відносяться до управлінських функцій органів охорони державного кордону.

ПНР-5 Виявляти та прогнозувати ризики від впливу реальних та потенційних загроз безпеці державного кордону, обґрунтовувати заходи щодо їх мінімізації на місцевому рівні, застосовуючи технологію аналізу ризиків та кримінального аналізу.

ПНР-7 Виконувати функції управління (прийняття рішення, планування, організація, мотивація та контроль) прикордонною діяльністю в різних режимах функціонування та умовах обстановки.

ПНР-14 Розуміти основи та законодавство України з питань забезпечення національної безпеки держави в різних сферах; повноваження, функції та завдання суб'єктів забезпечення безпеки та оборони в різних режимах функціонування та умовах обстановки.

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Аналіз та оцінка сучасного стану прикордонного контролю, умов та чинників, які впливають на його ефективність.

Аналіз обстановки на шляхах міжнародного сполучення та її впливу на прикордонний контроль. Узагальнення та аналіз вітчизняного і зарубіжного досвіду прикордонного (імміграційного) контролю на шляхах міжнародного сполучення. Основні погляди на теорію та практику прикордонного контролю. Оцінка й аналіз законодавчих і нормативно-правових актів, які визначають правові засади функціонування сучасної системи охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. Загальні положення щодо нормативно-правових документів з питань пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів. Основні нормативно-правові документи, які регламентують питання організації та здійснення прикордонного контролю.

Тема 2. Контроль при перетинанні державного кордону України особами та транспортними засобами.

Визначення та класифікація пунктів пропуску через державний кордон України. Облаштування пунктів пропуску через державний кордон України. Основні положення щодо здійснення різних видів контролю в пунктах пропуску. Порядок підтримання взаємодії між контрольними службами у пунктах пропуску. Контрольні служби, які виконують свої функції у пунктах пропуску, їх права та завдання. Основні нормативно – правові документи, які регламентують порядок взаємодії між контрольними службами у пунктах пропуску.

Тема 3. Зміст прикордонного контролю.

Загальні положення щодо прикордонного контролю, його складові частини. Принципи охорони державного кордону України у пунктах пропуску. Загальні вимоги щодо організації перевірки документів. Фальсифікація документів для перетинання державного кордону. Загальні вимоги щодо огляду транспортних засобів і вантажів. Особливості організації огляду транспортних засобів і вантажів в залежності від виду сполучення. Загальні положення щодо режиму в пунктах пропуску. Особливості встановлення режиму в пунктах пропуску за різними видами сполучення. Порядок здійснення перевірки (обстеження) стану режиму у пункті пропуску. Поняття та зміст режиму в пунктах пропуску. Методика розрахунку коефіцієнта стану режиму в пунктах пропуску.

Тема 4. Культура прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України.

Загальні положення щодо професійної культури прикордонника. Особливості професійної діяльності прикордонників під час здійснення прикордонного контролю. Контроль якості та моніторинг громадської думки щодо культури прикордонного контролю. Загальні положення щодо проведення аудиту відомчих стандартів культури прикордонного

контролю. Методика проведення аудиту відомчих стандартів культури прикордонного контролю. Засади відомчих стандартів культури спілкування у пунктах пропуску. Методика підготовки та проведення рольових ігор щодо формування стандартів культури спілкування у пунктах пропуску.

Модуль 2.

Тема 5. Місце, роль органів та підрозділів, що здійснюють прикордонний контроль, в загальній системі охорони державного кордону.

Визначення ролі та місця прикордонного контролю в системі забезпечення національної безпеки. Побудова прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення. Основні напрями та форми взаємодії із структурними підрозділами центральних органів виконавчої влади щодо діяльності пунктів пропуску. Основні питання координації контрольних органів та служб у пунктах пропуску.

Тема 6. Показники і критерії системи прикордонного контролю.

Обґрунтування завдань прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення. Визначення необхідної ефективності охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. Показники і критерії системи прикордонного контролю. Визначення, складові та основні функції моделі охорони державного кордону у пунктах пропуску. Побудова моделі прикордонного контролю на ділянці відповідальності підрозділу та органу охорони державного кордону. Взаємозв'язок завдань прикордонного контролю із цілями та функціями. Аналіз завдань прикордонного контролю у різні історичні періоди.

Тема 7. Методичні основи формування системи прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення України.

Методика визначення потрібного складу сил і засобів для охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. Методика роботи управління органів охорони кордону щодо координації діяльності правоохоронних, контролюючих органів, органів виконавчої влади з питань організації та здійснення прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення України. Комплексне застосування різнорідних сил та засобів в охороні державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. Оцінка ефективності управління системою прикордонного контролю органу охорони державного кордону за рівнем готовності. Оцінка ефективності оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону під час проведення паспортного контролю. Методика оцінки ефективності охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. Зміст роботи начальника органу охорони державного кордону, штабу щодо з'ясування отриманого завдання на організацію оперативно-службової діяльності. Методика розрахунку необхідної кількості сил та засобів для виконання отриманого завдання. Можливі дії правопорушників в пунктах пропуску. Висновки з оцінки можливих дій правопорушників в пунктах пропуску. Зміст оцінки своїх сил та засобів. Методика розрахунку можливості підрозділів охорони кордону щодо здійснення прикордонного контролю в пункті пропуску. Загальні положення щодо організації прикордонного контролю поза пунктами пропуску через державний кордон. Порядок роботи штабу органу охорони державного кордону щодо організації прикордонного контролю поза пунктами пропуску.

Тема 8. Напрями реформування системи прикордонного контролю в контексті забезпечення національної безпеки України в прикордонній сфері.

Мета та задум стратегії сталого розвитку системи прикордонного контролю. Основні вимоги до технологій прикордонного контролю, технічного забезпечення діяльності підрозділів прикордонного контролю. Перспективні напрями розвитку системи прикордонного контролю. Структура органів управління прикордонним контролем, їх завдання та обов'язки. Напрями удосконалення функціонального управління прикордонним контролем. Визначення перспективних напрямів розвитку системи прикордонного контролю. Основні вимоги до технологій прикордонного контролю, технічного забезпечення діяльності підрозділів.

Модуль 3.

Тема 9. Робота відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону щодо управління прикордонним контролем.

Функції, задачі, повноваження та структура відділу прикордонного контролю штабу. Функціональні обов'язки посадових осіб відділу прикордонного контролю штабу. Зміст та методика роботи начальника органу охорони державного кордону, штабу щодо організації охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. Організація посиленого прикордонного контролю. Спеціальні заходи щодо пошуку правопорушників у пунктах пропуску через державний кордон. Організація локалізації конфліктних та нестандартних ситуацій під час здійснення пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів. Заходи з організації прикордонного контролю під час 1 етапу підготовки до оперативно-службової діяльності. Заходи з організації прикордонного контролю під час 2 етапу підготовки до оперативно-службової діяльності. З'ясування отриманого завдання щодо здійснення прикордонного контролю. Оцінка обстановки у пунктах пропуску на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. Підготовка пропозицій штабу до рішення на здійснення прикордонного контролю на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. Оцінка обстановки, яка склалася на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. Підготовка пропозицій відділу прикордонного контролю штабу до рішення на здійснення посиленого прикордонного контролю на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. Оцінка обстановки, яка склалася на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. Підготовка пропозицій відділу прикордонного контролю штабу до рішення на пошук правопорушників у пункті пропуску.

Тема 10. Керівництво службовою діяльністю підрозділів охорони кордону.

Службові документи, які розробляються у відділі прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону. Розроблення плану роботи відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону. Основні вимоги до службових документів з питань прикордонного контролю, які розробляються у органі охорони

державного кордону. Методика розробки основних службових документів з питань прикордонного контролю, які розробляються відділом прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону. Організація та порядок здійснення контролю за службовою діяльністю підрозділів охорони кордону. Контроль за службою прикордонних нарядів у пунктах пропуску. Порядок прийняття окремих рішень з питань прикордонного контролю. Організація та порядок уточнення взаємодії щодо здійснення прикордонного контролю і пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів. Проведення заходів з підготовки до виїзду у підрозділи охорони державного кордону. Порядок роботи офіцера відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону у підрозділах. Звітність за результатами роботи у підрозділах охорони державного кордону.

Тема 11. Технічні засоби прикордонного контролю, їх класифікація та призначення. Порядок використання технічних засобів прикордонного контролю.

Загальні положення про технічні засоби прикордонного контролю. Класифікація технічних засобів прикордонного контролю та їх призначення. Порядок підготовки та використання технічних засобів для перевірки документів. Порядок підготовки та використання технічних засобів для огляду транспортних засобів. Вимоги керівних документів щодо організації забезпечення підрозділів охорони державного кордону технічними засобами прикордонного контролю. Здійснення контролю за правильною експлуатацією технічних засобів прикордонного контролю

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Розподіл навчального часу за курсами, семестрами та видами навчального навантаження

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин															Форми підсумкового контролю										
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота					Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік					
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове завдання					курсова робота	ІРГР			
1	1	2	60	8	2	4		2								20	10	10						24				
1	2	1	30	2										2		18	10	8							18			
Усього за дисципліну		3	90	10	2	4		2						2		38	20	18							42			+

Запланована кількість аудиторного навантаження – 10 годин

№ тем и	Найменування теми	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин												Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Аналіз та оцінка сучасного стану прикордонного контролю, умов та чинників, які впливають на його ефективність	2	Л2												04	1/Л(2), 5/Гз(2), 6/Л(2), 9/Пз(2)	8
5	Місце, роль органів та підрозділів, що здійснюють прикордонний контроль, в загальній системі охорони державного кордону	2	Гз2														
6	Показники і критерії системи прикордонного контролю	2	Гз2														
9	Робота відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону щодо управління прикордонним контролем	2	Пз2														
	Залік	2	32											10	3(2)	2	
Всього		10													Всього	10	

Умовні скорочення:

Лекція - Л

Практичне заняття - Пз

Групове заняття - Гз

Залік - З

Заняття, що обов'язкове для оцінювання - 9/1Пз(2)

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
1 курс					
1 семестр					
1 модуль					
«Аналіз стану, основні погляди на теорію та практику прикордонного контролю»					
1	Аналіз та оцінка сучасного стану прикордонного контролю, умов та чинників, які впливають на його ефективність				
	1	лекція	2	Аналіз та оцінка сучасного стану прикордонного контролю, умов та чинників, які впливають на його ефективність. Навчальні питання: 1. Аналіз обстановки на шляхах міжнародного сполучення та її впливу на прикордонний контроль. 2. Узагальнення та аналіз вітчизняного і зарубіжного досвіду прикордонного (імміграційного) контролю на шляхах міжнародного сполучення. Основні погляди на теорію та практику прикордонного контролю. 3. Оцінка й аналіз законодавчих і нормативно-правових актів, які визначають правові засади функціонування сучасної системи охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення.	[1.2]-[1.6]; [2.2]; [2.3]; [3.10].
		самостійна робота	2	Основні нормативно-правові документи, які регламентують діяльність органів охорони державного кордону. Навчальні питання: 1. Загальні положення щодо нормативно-правових документів з питань пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів. 2. Основні нормативно-правові документи, які регламентують питання організації та здійснення прикордонного контролю.	[1.2]-[1.6]; [2.2]-[2.4].
2	Контроль при перетинанні державного кордону України особами та транспортними засобами				

	самостійна робота	1	Пункти пропуску через державний кордон України. Навчальні питання: 1. Визначення та класифікація пунктів пропуску через державний кордон України. 2. Облаштування пунктів пропуску через державний кордон України.	[1.2]; [1.4]; [1.32]; [1.40]; [1.42]; [1.46]; [1.47]; [2.1]; [2.4].
	конспект з теми	2	Контроль при перетинанні державного кордону України особами та транспортними засобами. Навчальні питання: 1. Основні положення щодо здійснення різних видів контролю в пунктах пропуску. 2. Порядок підтримання взаємодії між контрольними службами у пунктах пропуску.	[1.2]; [1.4]; [1.32]; [1.40]; [1.41]; [1.42]; [1.46]; [1.47]; [2.1]; [2.4].
	самостійна робота	1	Види контролю в пунктах пропуску через державний кордон України. Навчальні питання: 1. Контрольні служби, які виконують свої функції у пунктах пропуску, їх права та завдання. 2. Основні нормативно – правові документи, які регламентують порядок взаємодії між контрольними службами у пунктах пропуску.	[1.2]; [1.4]; [1.32]; [1.40]; [1.41]; [1.42]; [1.46]; [1.47]; [2.1]; [2.4].
3	Зміст прикордонного контролю			
	самостійна робота	1	Закон України «Про прикордонний контроль». Навчальні питання: 1. Загальні положення щодо прикордонного контролю, його складові частини. 2. Принципи охорони державного кордону України у пунктах пропуску.	[1.4]; [1.5]; [1.6]; [1.43]; [1.61]; [1.64]; [1.72]; [1.74]; [1.81]; [2.2]; [2.4].
	самостійна робота	1	Організація та здійснення перевірки документів. Навчальні питання: 1. Загальні вимоги щодо організації перевірки документів. 2. Фальсифікація документів для перетинання державного кордону.	[1.4]; [1.59]; [1.63]; [1.74]; [2.1]; [2.2]; [2.4].

	самостійна робота	1	Організація та здійснення огляду транспортних засобів і вантажів. Навчальні питання: 1. Загальні вимоги щодо огляду транспортних засобів і вантажів. 2. Особливості організації огляду транспортних засобів і вантажів в залежності від виду сполучення.	[1.4]; [1.26]; [1.39]; [1.40]; [1.55]; [1.66]; [1.72]; [2.1]; [2.2]; [2.4].
	самостійна робота	2	Організація і здійснення оглядової та паспортної роботи в пунктах пропуску через державний кордон України. Навчальні питання: 1. Вимоги нормативно-правових та відомчих документів щодо організації оглядової роботи. 2. Вимоги нормативно-правових та відомчих документів щодо організації паспортної роботи.	[1.4]; [1.26]; [1.39]; [1.40]; [1.55]; [1.59]; [1.63]; [1.66]; [1.72]; [1.74]; [2.1]; [2.2]; [2.4].
	самостійна робота	1	Режим в пунктах пропуску через державний кордон України. Навчальні питання: 1. Загальні положення щодо режиму в пунктах пропуску. 2. Особливості встановлення режиму в пунктах пропуску за різними видами сполучення. 3. Порядок здійснення перевірки (обстеження) стану режиму у пункті пропуску.	[1.4]; [1.24]; [1.32]; [1.42]; [1.76]; [1.81]; [2.1]; [2.3]; [2.4].
	конспект з теми	2	Методика оцінки стану режиму в пунктах пропуску Навчальні питання: 1. Поняття та зміст режиму в пунктах пропуску. 2. Методика розрахунку коефіцієнта стану режиму в пунктах пропуску.	[1.4]; [1.24]; [1.32]; [1.42]; [1.76]; [1.81]; [2.1]; [2.2].
4	Культура прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України			
	самостійна робота	1	Культура прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України. Навчальні питання: 1. Загальні положення щодо професійної культури прикордонника. 2. Особливості професійної діяльності прикордонників під час здійснення прикордонного контролю. 3. Контроль якості та моніторинг громадської думки щодо культури прикордонного контролю.	[1.4]; [1.69]; [1.73]; [1.75]; [1.82]; [2.1]; [2.2]; [2.4]; [3.3].

	самостійна робота	2	Методика проведення аудиту відомчих стандартів культури прикордонного контролю. Навчальні питання: 1. Загальні положення щодо проведення аудиту відомчих стандартів культури прикордонного контролю. 2. Методика проведення аудиту відомчих стандартів культури прикордонного контролю. 3. Модульний контроль № 1.	[1.4]; [1.69]; [1.73]; [1.75]; [1.82]; [2.1]; [2.2]; [2.4]; [3.3].
	самостійна робота	2	Методика підготовки та проведення рольових ігор щодо культури спілкування у пунктах пропуску. Навчальні питання: 1. Засади відомчих стандартів культури спілкування у пунктах пропуску; 2. Методика підготовки та проведення рольових ігор щодо формування стандартів культури спілкування у пунктах пропуску.	[1.4]; [1.69]; [1.73]; [1.75]; [1.82]; [2.1]; [2.2]; [2.4]; [3.3].
Модульний контроль № 1			Здійснюється при перевірці відпрацювання конспектів з тем №№ 1-4 (в часи самостійної підготовки).	
2 модуль				
«Система прикордонного контролю як основної форми оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України»				
5	Місце, роль органів та підрозділів, що здійснюють прикордонний контроль, в загальній системі охорони державного кордону			
1	групове заняття	2	Місце, роль органів та підрозділів, що здійснюють прикордонний контроль, в загальній системі охорони державного кордону. Навчальні питання: 1. Визначення ролі та місця прикордонного контролю в системі забезпечення національної безпеки. 2. Побудова прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення.	[1.1]-[1.4]; [1.48]; [1.49]; [1.81]; [1.85]; [1.86]; [2.2]; [2.3]; [3.5]; [3.6]; [3.9].

	конспект з теми	2	Діяльність органів охорони кордону з питань організації взаємодії із структурними підрозділами центральних органів виконавчої влади. Навчальні питання: 1. Основні напрями та форми взаємодії із структурними підрозділами центральних органів виконавчої влади щодо діяльності пунктів пропуску. 2. Основні питання координації контрольних органів та служб у пунктах пропуску.	[1.1]-[1.4]; [1.32]; [1.37]; [1.40]-[1.42]; [1.48]-[1.51]; [1.56]; [1.57]; [1.60]; [1.61]; [1.64]; [1.65]; [1.68]; [1.76]; [1.81]; [1.85]; [1.86]; [2.1]-[2.3]; [3.6].	
6	Показники і критерії системи прикордонного контролю				
	1	групове заняття	2	Показники і критерії системи прикордонного контролю. Навчальні питання: 1. Обґрунтування завдань прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення. 2. Визначення необхідної ефективності охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. 3. Показники і критерії системи прикордонного контролю.	[1.4]; [1.48]; [1.86]; [2.1]; [2.2]; [2.5]; [3.7].
		самостійна робота	2	Моделі системи прикордонного контролю. Навчальні питання: 1. Визначення, складові та основні функції моделі охорони державного кордону у пунктах пропуску. 2. Побудова моделі прикордонного контролю на ділянці відповідальності підрозділу та органу охорони державного кордону.	[1.4]; [1.48]; [1.86]; [2.1]; [2.2]; [2.5]; [3.7].
		самостійна робота	2	Обґрунтування завдань прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення. Навчальні питання: 1. Взаємозв'язок завдань прикордонного контролю із цілями та функціями. 2. Аналіз завдань прикордонного контролю у різні історичні періоди.	[1.4]; [1.48]; [1.86]; [2.1]; [2.2].
7	Методичні основи формування системи прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення України				

	самостійна робота	1	<p>Методологія визначення потрібного складу сил і засобів для охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика визначення потрібного складу сил і засобів для охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. 2. Методика роботи управління органів охорони кордону щодо координації діяльності правоохоронних, контролюючих органів, органів виконавчої влади з питань організації та здійснення прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення України. 3. Комплексне застосування різнорідних сил та засобів в охороні державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. 	[1.4]; [1.48]; [1.86]; [2.1]; [2.2]; [2.5]; [3.7].
	самостійна робота	1	<p>Методологія оцінки ефективності системи прикордонного контролю.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка ефективності управління системою прикордонного контролю органу охорони державного кордону за рівнем готовності. 2. Оцінка ефективності оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону під час проведення паспортного контролю. 3. Методика оцінки ефективності охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. 	[1.4]; [1.48]; [1.86]; [2.1]; [2.2]; [2.5]; [3.7].
	конспект з теми	2	<p>Методика роботи начальника органу охорони державного кордону та штабу щодо з'ясування отриманого завдання на організацію оперативно-службової діяльності.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст роботи начальника органу охорони державного кордону, штабу щодо з'ясування отриманого завдання на організацію оперативно-службової діяльності. 2. Методика розрахунку необхідної кількості сил та засобів для виконання отриманого завдання. 	[1.4]; [1.48]; [1.58]; [1.71]; [1.85]; [1.86]; [2.1]; [2.2]; [2.3]; [2.5]; [3.7].
	самостійна робота	1	<p>Зміст оцінки дій правопорушників в пунктах пропуску.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Можливі дії правопорушників в пунктах пропуску. 2. Висновки з оцінки можливих дій правопорушників в пунктах пропуску. 	[1.4]; [1.48]; [1.58]; [1.71]; [1.81]; [1.85]; [1.86]; [2.1]; [2.2]; [2.3]; [2.5]; [3.7].

	конспект з теми	2	Робота начальника та штабу органу охорони державного кордону щодо оцінки можливості своїх сил та засобів. Навчальні питання : 1. Зміст оцінки своїх сил та засобів. 2. Методика розрахунку можливості підрозділів охорони кордону щодо здійснення прикордонного контролю в пункті пропуску.	[1.4]; [1.48]; [1.58]; [1.71]; [1.85]; [1.86]; [2.1]; [2.2]; [2.3]; [2.5]; [3.7].	
	самостійна робота	2	Робота штабу органу охорони державного кордону щодо організації прикордонного контролю поза пунктами пропуску через державний кордон. Навчальні питання: 1. Загальні положення щодо організації прикордонного контролю поза пунктами пропуску через державний кордон. 2. Порядок роботи штабу органу охорони державного кордону щодо організації прикордонного контролю поза пунктами пропуску.	[1.4]; матеріали конспектів.	
9	Робота відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону щодо управління прикордонним контролем.				
	1	практичне заняття	2	Робота відділу прикордонного контролю штабу під час підготовки до оперативно-службової діяльності органу охорони державного кордону на календарний рік або інший період. Навчальні питання: 1. Заходи з організації прикордонного контролю під час 1 етапу підготовки до оперативно-службової діяльності. 2. Заходи з організації прикордонного контролю під час 2 етапу підготовки до оперативно-службової діяльності.	[1.4]; [1.58]; [1.85]; [1.86]; [2.2]; [2.3]; [3.9].
		самостійна робота	1	Основи діяльності відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону. Навчальні питання: 1. Функції, задачі, повноваження та структура відділу прикордонного контролю штабу. 2. Функціональні обов'язки посадових осіб відділу прикордонного контролю штабу.	[1.4]; [1.85]; [1.86]; [2.2]; [2.3]; [3.9].

	самостійна робота	2	<p>Участь відділу прикордонного контролю штабу у організації оперативно-службової діяльності органом охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст та методика роботи начальника органу охорони державного кордону, штабу щодо організації охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. 2. Організація посиленого прикордонного контролю. 3. Спеціальні заходи щодо пошуку правопорушників у пунктах пропуску через державний кордон 4. Організація локалізації конфліктних та нестандартних ситуацій під час здійснення пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів. 	[1.4]; [1.58]; [1.85]; [1.86]; [2.2]; [2.3]; [3.9].
	самостійна робота	2	<p>Робота відділу прикордонного контролю штабу щодо розробки пропозицій до рішення начальника органу охорони державного кордону на здійснення прикордонного контролю.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясування отриманого завдання щодо здійснення прикордонного контролю. 2. Оцінка обстановки у пунктах пропуску на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. 3. Підготовка пропозицій штабу до рішення на здійснення прикордонного контролю на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. 	[1.4]; [1.58]; [1.85]; [1.86]; [2.2]; [2.3]; [3.9].
	конспект з теми	2	<p>Організація посиленого прикордонного контролю.</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка обстановки, яка склалася на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. 2. Підготовка пропозицій відділу прикордонного контролю штабу до рішення на здійснення посиленого прикордонного контролю на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. 	[1.4]; [1.85]; [1.86]; [2.2]; [2.3]; [3.9].

		самостійна робота	2	Особливості організації та ведення спеціальних заходів з пошуку правопорушників у пунктах пропуску через державний кордон України. Навчальні питання: 1. Оцінка обстановки, яка склалася на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. 2. Підготовка пропозицій відділу прикордонного контролю штабу до рішення на пошук правопорушників у пункті пропуску.	[1.4]; [1.85]; [1.86]; [2.2]; [2.3]; [3.9].
Разом за 1 семестр			8 (60)		
2 семестр					
8	Напрями реформування системи прикордонного контролю в контексті забезпечення національної безпеки України в прикордонній сфері				
		самостійна робота	2	Стратегія сталого розвитку системи прикордонного контролю. Навчальні питання: 1. Мета та задум стратегії сталого розвитку системи прикордонного контролю. 2. Основні вимоги до технологій прикордонного контролю, технічного забезпечення діяльності підрозділів прикордонного контролю. 3. Перспективні напрями розвитку системи прикордонного контролю. 4. Модульний контроль № 2.	[1.1]-[1.4]; [1.48]; [1.49]; [2.2]; [2.3]; [3.10].
		конспект з теми	2	Функціональне управління прикордонним контролем у Державній прикордонній службі України. Навчальні питання: 1. Структура органів управління прикордонним контролем, їх завдання та обов'язки. 2. Напрями удосконалення функціонального управління прикордонним контролем.	]-[1.4]; [1.48]; [1.49]; [2.3]; [3.10].

	самостійна робота	2	Концепція розвитку системи прикордонного контролю. Навчальні питання: 1. Визначення перспективних напрямів розвитку системи прикордонного контролю. 2. Основні вимоги до технологій прикордонного контролю, технічного забезпечення діяльності підрозділів.	[1.1]-[1.4]; [1.48]; [1.49]; [2.2]; [2.3]; [3.10].
Модульний контроль № 2			Здійснюється при перевірці відпрацювання конспектів з тем №№ 5-8 (в часи самостійної підготовки).	
Модульний контроль 3				
10	Керівництво службовою діяльністю підрозділів охорони кордону			
	самостійна робота	1	Службові документи відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону. Навчальні питання: 1. Службові документи, які розробляються у відділі прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону. 2. Розроблення плану роботи відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону.	[1.67]; [1.71]; [1.86]; [2.2]; [2.3]; [3.6].
	конспект з теми	1	Методика відпрацювання службових документів щодо організації прикордонного контролю в органі охорони державного кордону. Навчальні питання: 1. Основні вимоги до службових документів з питань прикордонного контролю, які розробляються у органі охорони державного кордону. 2. Методика розробки основних службових документів з питань прикордонного контролю, які розробляються відділом прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону.	[1.67]; [1.71]; [1.86]; [2.2]; [2.3]; [3.6].

	самостійна робота	2	Керівництво службовою діяльністю підрозділів охорони кордону. Навчальні питання: 1. Організація та порядок здійснення контролю за службовою діяльністю підрозділів охорони кордону. 2. Контроль за службою прикордонних нарядів у пунктах пропуску. 3. Порядок прийняття окремих рішень з питань прикордонного контролю. 4. Організація та порядок уточнення взаємодії щодо здійснення прикордонного контролю і пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів.	[1.3]; [1.4]; [1.57]; [1.58]; [1.71]; [1.81]; [1.85]; [1.86]; [2.2]; [2.3]; [3.5]; [3.6].
	самостійна робота	1	Робота офіцерів відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону у підрозділах. Навчальні питання: 1. Проведення заходів з підготовки до виїзду у підрозділи охорони державного кордону. 2. Порядок роботи офіцера відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону у підрозділах. 3. Звітність за результатами роботи у підрозділах охорони державного кордону.	[1.3]; [1.4]; [1.57]; [1.58]; [1.71]; [1.81]; [1.85]; [1.86]; [2.2]; [2.3]; [3.5]; [3.6].
11	Технічні засоби прикордонного контролю, їх класифікація та призначення. Порядок використання технічних засобів прикордонного контролю			
	самостійна робота	1	Технічні засоби прикордонного контролю, їх класифікація та призначення. Навчальні питання: 1. Загальні положення про технічні засоби прикордонного контролю. 2. Класифікація технічних засобів прикордонного контролю та їх призначення.	[1.3]; [1.4]; [1.42]; [1.47]; [2.1]; [2.4]; [3.11].
	самостійна робота	2	Порядок використання технічних засобів прикордонного контролю Навчальні питання: 1. Порядок підготовки та використання технічних засобів для перевірки документів. 2. Порядок підготовки та використання технічних засобів для огляду транспортних засобів. 3. Модульний контроль № 3.	[1.3]; [1.4]; [1.42]; [1.47]; [2.1]; [2.4]; [3.11].

	конспект з теми	2	Організація забезпечення підрозділів охорони державного кордону технічними засобами прикордонного контролю. Навчальні питання: 1. Вимоги керівних документів щодо організації забезпечення підрозділів охорони державного кордону технічними засобами прикордонного контролю. 2. Здійснення контролю за правильною експлуатацією технічних засобів прикордонного контролю.	[1.3]; [1.4]; [1.42]; [1.47]; [2.1]; [2.4]; [3.11].
Модульний контроль № 3			Здійснюється при перевірці відпрацювання конспектів з тем №№ 9-11 (в часи самостійної підготовки).	
	індивідуальне завдання (реферат)	10	Виконання реферату за заданою тематикою	
Залік		2		
Разом за 2 семестр		2 (30)		
Усього за дисципліну		10 (90)		

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Аналіз та оцінка сучасного стану прикордонного контролю, умов та чинників, які впливають на його ефективність.

Опрацювання матеріалу лекції 1/1.

Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики самостійної роботи з теми 1.

Тема 2. Контроль при перетинанні державного кордону України особами та транспортними засобами. Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики самостійної роботи з теми 2.

Тема 3. Зміст прикордонного контролю.

Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики самостійної роботи з теми 3.

Тема 4. Культура прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України. Підготовка до модульного контролю за матеріалами тем №№ 1-4.

Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики самостійної роботи з теми 4.

Тема 5. Місце, роль органів та підрозділів, що здійснюють прикордонний контроль, в загальній системі охорони державного кордону.

Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики самостійної роботи з теми 5.

Тема 6. Показники і критерії системи прикордонного контролю.

Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики самостійної роботи з теми 6.

Тема 7. Методичні основи формування системи прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення України.

Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики самостійної роботи з теми 7.

Тема 8. Напрями реформування системи прикордонного контролю в контексті забезпечення національної безпеки України в прикордонній сфері.

Підготовка до модульного контролю за матеріалами тем №№ 5-8.

Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики самостійної роботи з теми 8.

Тема 9. Робота відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону щодо управління прикордонним контролем.

Підготовка до практичного заняття 9/1.

Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики самостійної роботи з теми 9.

Тема 10. Керівництво службовою діяльністю підрозділів охорони кордону. Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики самостійної роботи з теми 10.

Тема 11. Технічні засоби прикордонного контролю, їх класифікація та призначення. Порядок використання технічних засобів прикордонного контролю.

Підготовка до модульного контролю за матеріалами тем №№ 9-11.

Опрацювання теоретичного матеріалу згідно тематики самостійної роботи з теми 11.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Конспект з теми:

- контроль при перетинанні державного кордону України особами та транспортними засобами;
- методика оцінки стану режиму в пунктах пропуску;
- діяльність органів охорони кордону з питань організації взаємодії із структурними підрозділами центральних органів виконавчої влади;
- методика роботи начальника органу охорони державного кордону та штабу щодо з'ясування отриманого завдання на організацію оперативно-службової діяльності;

- робота начальника та штабу органу охорони державного кордону щодо оцінки можливості своїх сил та засобів;
- функціональне управління прикордонним контролем у Державній прикордонній службі України;
- організація посиленого прикордонного контролю;
- методика відпрацювання службових документів щодо організації прикордонного контролю в органі охорони державного кордону;
- організація забезпечення підрозділів охорони державного кордону технічними засобами прикордонного контролю.

Тематика рефератів:

для виконання у I семестрі

- 1) загальні вимоги керівних документів з питань ведення службової документації у відділі прикордонної служби типу «А»;
- 2) службова документація прикордонних нарядів у ППР через державний кордон для автомобільного сполучення;
- 3) службова документація прикордонних нарядів у ППР через державний кордон для залізничного сполучення;
- 4) службова документація прикордонних нарядів у ППР через державний кордон для морського (річкового, поромного) сполучення;
- 5) службова документація прикордонних нарядів у ППР через державний кордон для повітряного сполучення;
- 6) службова документація прикордонних нарядів у контрольних пунктах в'їзду-виїзду;
- 7) службова документація, яка ведеться для фіксації результатів контролю 2 лінії;
- 8) службова документація старшого зміни прикордонних нарядів у відділі прикордонної служби типу «А», старшого прикордонних нарядів у пунктах пропуску через державний кордон;
- 9) службова документація з питань прикордонного контролю, яка ведеться посадовими особами відділу прикордонної служби (відділення інспекторів прикордонної служби) типу «А»;
- 10) протидія нелегальній міграції в ході здійснення прикордонного контролю у ППР через державний кордон;
- 11) протидія торгівлі людьми в ході здійснення прикордонного контролю у ППР через державний кордон;
- 12) протидія незаконному переміщенню наркотичних речовин через державний кордон;
- 13) протидія незаконному переміщенню зброї та боєприпасів через державний кордон;
- 14) забезпечення особистої безпеки військовослужбовців підрозділів охорони державного кордону;
- 15) прикордонно-представницька робота та співпраця з прикордонною охороною суміжних держав з питань пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів;

для виконання у 2 семестрі

- 1) організація та керівництво службою зміни прикордонних нарядів у ППр для залізничного сполучення;
- 2) організація та керівництво службою зміни прикордонних нарядів у ППр для повітряного сполучення;
- 3) організація та керівництво службою зміни прикордонних нарядів у ППр для морського (річкового, поромного) сполучення;
- 4) організація та керівництво службою зміни прикордонних нарядів у ППр для автомобільного сполучення;
- 5) аналіз та оцінка ризиків в ході здійснення прикордонного контролю у ППр через державний кордон;
- 6) методика опрацювання тактичного завдання з теми «Організація та здійснення прикордонного контролю підрозділом охорони державного кордону»;
- 7) підготовка зміни прикордонних нарядів до несення служби у пунктах пропуску через державний кордон;
- 8) організація та здійснення антитерористичних заходів у пунктах пропуску через державний кордон;
- 9) локалізація конфліктних та нестандартних ситуацій у пунктах пропуску через державний кордон;
- 10) робота начальника підрозділу охорони державного кордону (типу «А») з організації оперативно-службової діяльності;
- 11) взаємодія та координація з питань прикордонного контролю і пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів;
- 12) відділення інспекторів прикордонної служби типів «А», «Б» як основний підрозділ органу охорони державного кордону;
- 13) організація та порядок проведення заходів з посиленого прикордонного контролю;
- 14) робота начальника в/пс типу «А», «Б» щодо запровадження спрощення прикордонного контролю;
- 15) організація та здійснення спільного прикордонного контролю з прикордонним підрозділом суміжної держави.

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів проблемного навчання та систематизації наукових знань); практичні заняття (з використанням методів комп'ютерного моделювання, тренінгів, формування вміння та навичок практичного застосування знань); групові заняття (з використанням інформативно-доказових і пояснювально-ілюстративних методів); самостійна робота (індивідуальні завдання).

Форми оцінювання результатів навчання: усне або письмове опитування, тестування, підсумковий контрольний захід.

Результати навчання	Зміст результатів навчання	Метод формування	Методи контролю досягнення
<p>ПНР-1</p> <p>Розробляти та організувати опрацювання програмних та нормативних документів з питань прикордонної діяльності, які відносяться до управлінських функцій органів охорони державного кордону.</p> <p>Програмний результат спрямований на набуття таких компетентностей: ЗК-1 ЗК-2 ЗК-4 ФК-2 ФК-5 ФК-7</p>	<p>Знання:</p> <p>Знати основні нормативні документи, які регламентують той чи інший вид діяльності у сфері прикордонного контролю; впорядкувати, зібрати, визначити пріоритетні форми діяльності у організаційній та виконавській сферах, описувати технологічні процеси, які відбуваються при здійсненні оформлення осіб, транспортних засобів та вантажів у пунктах пропуску, помічати взаємозв'язки між послідовністю подій, відтворити роботу управлінських структур органу охорони державного кордону з організації прикордонного контролю у пунктах пропуску через державний кордон (пунктах контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду), установити зв'язок між складовими прикордонного контролю з метою інтегрування їх у цілісну структуру.</p> <p>Розуміння:</p> <p>Розуміти причинно-наслідкові зв'язки між нормами законодавства та існуючим станом прикордонного контролю, побудувати структуру діяльності підрозділу для виконання будь-яких службових завдань, описувати фактори, які визначають необхідність прийняття рішень щодо охорони державного кордону у пунктах пропуску, обговорити теми, що</p>	<p>Тема 1. Аналіз та оцінка сучасного стану прикордонного контролю, умов та чинників, які впливають на його ефективність.</p> <p>Аналіз обстановки на шляхах міжнародного сполучення та її впливу на прикордонний контроль. Узагальнення та аналіз вітчизняного і зарубіжного досвіду прикордонного (імміграційного) контролю на шляхах міжнародного сполучення. Основні погляди на теорію та практику прикордонного контролю. Оцінка й аналіз законодавчих і нормативно-правових актів, які визначають правові засади функціонування сучасної системи охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. Загальні положення щодо нормативно-правових документів з питань пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів. Основні нормативно-правові документи, які регламентують питання організації та здійснення прикордонного контролю.</p> <p>Тема 2. Контроль при перетинанні державного кордону України особами та транспортними засобами.</p> <p>Визначення та класифікація пунктів пропуску через державний кордон України. Облаштування пунктів пропуску через державний кордон України. Основні положення щодо здійснення різних видів контролю в пунктах пропуску. Порядок підтримання взаємодії між контрольними службами у пунктах пропуску. Контрольні служби, які виконують свої функції у пунктах пропуску, їх права та завдання. Основні нормативно – правові документи, які регламентують порядок взаємодії між контрольними службами у пунктах пропуску.</p> <p>Тема 3. Зміст прикордонного контролю.</p> <p>Загальні положення щодо прикордонного контролю, його складові частини. Принципи охорони державного кордону України у пунктах пропуску. Загальні вимоги щодо організації перевірки документів. Фальсифікація документів для перетинання державного кордону. Загальні вимоги щодо огляду транспортних засобів і вантажів. Особливості організації огляду транспортних засобів і вантажів в залежності від виду сполучення. Загальні положення щодо режиму в пунктах пропуску. Особливості встановлення режиму в пунктах пропуску за різними видами сполучення. Порядок здійснення перевірки (обстеження) стану режиму у пункті пропуску. Поняття та зміст режиму в пунктах пропуску. Методика розрахунку коефіцієнта стану режиму в пунктах пропуску.</p> <p>Тема 4. Культура прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України.</p> <p>Загальні положення щодо професійної культури прикордонника. Особливості професійної діяльності прикордонників під час здійснення прикордонного контролю. Контроль якості та моніторинг громадської думки щодо культури прикордонного контролю. Загальні положення щодо проведення аудиту відомчих стандартів культури прикордонного контролю. Методика проведення аудиту відомчих стандартів культури прикордонного контролю. Засади відомчих стандартів культури спілкування у пунктах пропуску. Методика</p>	<p>Контроль досягнення ПРН-1 здійснюється за результатами написання рефератів модулів 1,2.</p> <p>Крім того, питання щодо організації та здійсненні оперативно-службової діяльності в пунктах пропуску (пунктах контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду) на ділянці органу охорони державного кордону в повсякденних умовах та у разі ускладнення обстановки на залік.</p> <p>Проведення розрахунків потреб та спроможностей з питань організації і здійснення прикордонного контролю винесені на диференційований залік.</p> <p>Спроможність приймати рішення на здійснення оперативно-службової діяльності в пунктах пропуску (пунктах контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду) на</p>

	<p>пов'язані з нормативним забезпеченням прикордонного контролю, роботи висновки на підставі аналізу інформації з різних джерел, прогнозувати та знаходити рішення за конфліктними та нестандартними ситуаціями, що потенційно можуть виникнути при оформленні громадян.</p> <p>Застосування:</p> <p>Застосувати методику роботи начальника та штабу органу охорони державного кордону щодо організації оперативно-службової діяльності у пунктах пропуску через державний кордон (пунктах контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду), проводити оперативно-тактичні розрахунки з метою якісної організації прикордонного контролю, оцінювати об'єкти контролю за різними методиками аналізу та оцінки ризиків, організувати роботу відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону на підставі вимог керівних документів, передбачити розвиток ситуацій, що можуть скластися при виконанні завдань прикордонного контролю, готувати персонал до виконання завдань з охорони державного кордону, планувати дії підрозділів (органів) охорони державного кордону з питань організації та здійснення прикордонного контролю, окреслювати коло питань, які</p>	<p>підготовки та проведення рольових ігор щодо формування стандартів культури спілкування у пунктах пропуску.</p> <p>Тема 5. Місце, роль органів та підрозділів, що здійснюють прикордонний контроль, в загальній системі охорони державного кордону.</p> <p>Визначення ролі та місця прикордонного контролю в системі забезпечення національної безпеки. Побудова прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення. Основні напрями та форми взаємодії із структурними підрозділами центральних органів виконавчої влади щодо діяльності пунктів пропуску. Основні питання координації контрольних органів та служб у пунктах пропуску.</p> <p>Тема 6. Показники і критерії системи прикордонного контролю.</p> <p>Обґрунтування завдань прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення. Визначення необхідної ефективності охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. Показники і критерії системи прикордонного контролю. Визначення, складові та основні функції моделі охорони державного кордону у пунктах пропуску. Побудова моделі прикордонного контролю на ділянці відповідальності підрозділу та органу охорони державного кордону. Взаємозв'язок завдань прикордонного контролю із цілями та функціями. Аналіз завдань прикордонного контролю у різні історичні періоди.</p> <p>Тема 7. Методичні основи формування системи прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення України.</p> <p>Методика визначення потрібного складу сил і засобів для охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. Методика роботи управління органів охорони кордону щодо координації діяльності правоохоронних, контролюючих органів, органів виконавчої влади з питань організації та здійснення прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення України. Комплексне застосування різнорідних сил та засобів в охороні державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. Оцінка ефективності управління системою прикордонного контролю органу охорони державного кордону за рівнем готовності. Оцінка ефективності оперативно-службової діяльності підрозділу охорони державного кордону під час проведення паспортного контролю. Методика оцінки ефективності охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. Зміст роботи начальника органу охорони державного кордону, штабу щодо з'ясування отриманого завдання на організацію оперативно-службової діяльності. Методика розрахунку необхідної кількості сил та засобів для виконання отриманого завдання. Можливі дії правопорушників в пунктах пропуску. Висновки з оцінки можливих дій правопорушників в пунктах пропуску. Зміст оцінки своїх сил та засобів. Методика розрахунку можливості підрозділів охорони кордону щодо здійснення прикордонного контролю в пункті пропуску. Загальні положення щодо організації прикордонного контролю поза пунктами пропуску через державний кордон. Порядок роботи штабу органу охорони державного кордону щодо організації прикордонного контролю поза пунктами пропуску.</p> <p>Тема 8. Напрями реформування системи прикордонного контролю в контексті забезпечення національної безпеки України в прикордонній сфері.</p> <p>Мета та задум стратегії сталого розвитку системи прикордонного контролю. Основні вимоги до технологій прикордонного контролю, технічного забезпечення діяльності</p>	<p>ділянці органу охорони державного кордону винесенні на залік в другому питанні кожного білета.</p>
--	---	---	---

	<p>необхідно вирішити першочергово для здійснення ефективного прикордонного контролю.</p> <p>Аналіз: Упорядкувати та аналізувати положення нормативних документів, проводити їх класифікацію, виділяти головне із положень нормативних документів, розділяти на складові завдання, що необхідно виконати, визначити ризик та прогнозувати результат, поєднувати за окремими ознаками події, робити висновки на підставі аналізу діяльності, оцінити можливості своїх сил для здійснення прикордонного контролю.</p> <p>Синтез: Аргументувати власні рішення, що стосуються питань організації та здійснення прикордонного контролю, поєднати найбільш ефективні способи виконання завдань щодо організації пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів, впорядкувати та класифікувати свої знання і вміння.</p> <p>Оцінювання: Оцінити результати своєї діяльності як фахівця у певній області, що пов'язана з прикордонним контролем, зробити висновок про стан оперативно-службової діяльності органу охорони державного кордону пунктах пропуску через державний кордон (пунктах</p>	<p>підрозділів прикордонного контролю. Перспективні напрями розвитку системи прикордонного контролю. Структура органів управління прикордонним контролем, їх завдання та обов'язки. Напрями удосконалення функціонального управління прикордонним контролем. Визначення перспективних напрямів розвитку системи прикордонного контролю. Основні вимоги до технологій прикордонного контролю, технічного забезпечення діяльності підрозділів.</p> <p>Тема 9. Робота відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону щодо управління прикордонним контролем. Функції, задачі, повноваження та структура відділу прикордонного контролю штабу. Функціональні обов'язки посадових осіб відділу прикордонного контролю штабу. Зміст та методика роботи начальника органу охорони державного кордону, штабу щодо організації охорони державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. Організація посиленого прикордонного контролю. Спеціальні заходи щодо пошуку правопорушників у пунктах пропуску через державний кордон. Організація локалізації конфліктних та нестандартних ситуацій під час здійснення пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів. Заходи з організації прикордонного контролю під час 1 етапу підготовки до оперативно-службової діяльності. Заходи з організації прикордонного контролю під час 2 етапу підготовки до оперативно-службової діяльності. З'ясування отриманого завдання щодо здійснення прикордонного контролю. Оцінка обстановки у пунктах пропуску на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. Підготовка пропозицій штабу до рішення на здійснення прикордонного контролю на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. Оцінка обстановки, яка склалася на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. Підготовка пропозицій відділу прикордонного контролю штабу до рішення на здійснення посиленого прикордонного контролю на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. Оцінка обстановки, яка склалася на ділянці відповідальності органу охорони державного кордону. Підготовка пропозицій відділу прикордонного контролю штабу до рішення на пошук правопорушників у пункті пропуску.</p> <p>Тема 10. Керівництво службовою діяльністю підрозділів охорони кордону. Службові документи, які розробляються у відділі прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону. Розроблення плану роботи відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону. Основні вимоги до службових документів з питань прикордонного контролю, які розробляються у органі охорони державного кордону. Методика розробки основних службових документів з питань прикордонного контролю, які розробляються відділом прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону. Організація та порядок здійснення контролю за службовою діяльністю підрозділів охорони кордону. Контроль за службою прикордонних нарядів у пунктах пропуску. Порядок прийняття окремих рішень з питань прикордонного контролю. Організація та порядок уточнення взаємодії щодо здійснення прикордонного контролю і пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів. Проведення заходів з підготовки до виїзду у підрозділи охорони державного кордону. Порядок роботи офіцера відділу прикордонного контролю штабу органу охорони</p>	
--	---	--	--

	<p>контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду), передбачити розвиток типових ситуацій, що виникають у пунктах пропуску.</p>	<p>державного кордону у підрозділах. Звітність за результатами роботи у підрозділах охорони державного кордону.</p> <p>Тема 11. Технічні засоби прикордонного контролю, їх класифікація та призначення. Порядок використання технічних засобів прикордонного контролю.</p> <p>Загальні положення про технічні засоби прикордонного контролю. Класифікація технічних засобів прикордонного контролю та їх призначення. Порядок підготовки та використання технічних засобів для перевірки документів. Порядок підготовки та використання технічних засобів для огляду транспортних засобів. Вимоги керівних документів щодо організації забезпечення підрозділів охорони державного кордону технічними засобами прикордонного контролю. Здійснення контролю за правильною експлуатацією технічних засобів прикордонного контролю.</p>	
<p>ПРН-5 Виявляти та прогнозувати ризики від впливу реальних та потенційних загроз безпеці державного кордону, обґрунтовувати заходи щодо їх мінімізації на місцевому рівні, застосовуючи технологію аналізу ризиків та кримінального аналізу. Програмний результат спрямований на набуття таких компетентностей: ЗК-1 ЗК-2 ЗК-4 ФК-2 ФК-5 ФК-7</p>	<p>Знання: знати вимоги до визначення напрямків зосередження основних зусиль в охороні державного кордону на шляхах міжнародного сполучення.</p> <p>Розуміння: розуміти можливі дії правопорушників в пунктах пропуску, розуміти зміст документів з загальних підходів до оцінки обстановки.</p> <p>Застосовування: застосовувати методику визначення напрямків зосередження основних зусиль в охороні державного кордону на шляхах міжнародного сполучення. застосовувати підходи до оцінки ефективності прикордонного контролю. показники та критерії ефективності прикордонного контролю</p> <p>Аналіз: аналізувати законодавчу базу, в рамках прогнозу обстановки з питань, що належать до компетенції ДПСУ.</p> <p>Синтез:</p>	<p>ПРН-5 є основним програмним результатом навчання, який забезпечує навчальна дисципліна.</p> <p>Його досягненню присвячена сьома тема. Можливі дії правопорушників в пунктах пропуску. Висновки з оцінки можливих дій правопорушників в пунктах пропуску.</p>	<p>Контроль досягнення ПРН 5 здійснюється за результатами виконання практичних індивідуальних завдань щодо оцінки обстановки на шляхах міжнародного сполучення.</p> <p>Спроможність оцінити обстановку в пунктах пропуску (пунктах контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду) на ділянці органу охорони державного кордону винесенні на залік в другому питанні кожного білета.</p>

	<p>обґрунтовувати шляхи підвищення якості рішення на охорону державного кордону, доцільність форм та способів застосування частин та підрозділів ДПСУ;</p> <p>обґрунтовувати зміст прийнятих рішень з організації оперативно-службової діяльності в органах охорони державного кордону;</p> <p>обґрунтовувати напрями розвитку системи охорони державного кордону в сучасних умовах та ДПСУ.</p> <p>Оцінювати:</p> <p>оцінювати рівень загрози національній безпеці на державному кордоні;</p> <p>оцінювати рівень впливу загроз на державному кордоні;</p> <p>оцінювати уразливість системи охорони державного кордону щодо протидії загрозам на державному кордоні;</p> <p>оцінювати якість та результативність рішень щодо охорони державного кордону.</p>		
<p>ПРН -7</p> <p>Виконувати функції управління (прийняття рішення, планування, організація, мотивація та контроль) та виконувати діяльність в різних режимах функціонування та умовах</p>	<p>Знання:</p> <p>знати форми діяльності у організаційній та виконавській сферах, описувати технологічні процеси, які відбуваються при здійсненні оформлення осіб, транспортних засобів та вантажів у пунктах пропуску, помічати взаємозв'язки між послідовністю подій, відтворити роботу управлінських структур органу охорони державного кордону з організації прикордонного контролю у пунктах пропуску через державний кордон (пунктах</p>	<p>ПРН-7 є основним програмним результатом навчання, який забезпечує навчальна дисципліна.</p> <p>Його досягненню присвячені наступні теми:</p> <p>п'ята тема де розкрито побудова прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення, основні напрями та форми взаємодії із структурними підрозділами центральних органів виконавчої влади щодо діяльності пунктів пропуску, основні питання координації контрольних органів та служб у пунктах пропуску.</p> <p>сьома тема де розкрито методiku роботи управління органів охорони кордону щодо координації діяльності правоохоронних, контролюючих органів, органів виконавчої влади з питань організації та здійснення прикордонного контролю на шляхах міжнародного сполучення України.</p> <p>дев'ята тема де розкрито функції, задачі, повноваження та структура відділу прикордонного контролю штабу, функціональні обов'язки посадових осіб відділу прикордонного контролю штабу. дев'ята тема де розкрито підготовку пропозицій для прийняття рішення на організацію (корегування) оперативно- службової діяльності на</p>	<p>Контроль досягнення ПРН 8 здійснюється за результатами виконання практичних індивідуальних завдань з питань прийняття рішень під час пропуску осіб, транспортних засобів, вантажів (товарів) через державний кордон, лінію розмежування та адмін-межу.</p>

<p>обстановки. Програмний результат спрямований на набуття таких компетентностей: ЗК-1 ЗК-2 ЗК-4 ФК-2 ФК-5 ФК-7</p>	<p>контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду), установити зв'язок між складовими прикордонного контролю з метою інтегрування їх у цілісну структуру.</p> <p>Розуміння: Розуміти причинно-наслідкові зв'язки між нормами законодавства та існуючим станом прикордонного контролю, побудувати структуру діяльності підрозділу для виконання будь-яких службових завдань, описувати фактори, які визначають необхідність прийняття рішень щодо охорони державного кордону у пунктах пропуску.</p> <p>Застосовування: Застосувати методику роботи начальника та штабу органу охорони державного кордону щодо організації оперативно-службової діяльності у пунктах пропуску через державний кордон (пунктах контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду), організувати роботу відділу прикордонного контролю штабу органу охорони державного кордону на підставі вимог керівних документів.</p> <p>Аналіз: Упорядкувати та аналізувати положення нормативних документів, проводити їх класифікацію, виділяти головне із положень нормативних документів, розділяти на складові завдання, що необхідно виконати, визначити ризик та прогнозувати результат,</p>	<p>шляхах міжнародного сполучення при ускладненні воєнно-політичної обстановки (антитерористичних заходів).</p>	<p>вирішення ситуативних завдань винесено на залік.</p>
---	---	---	---

	<p>поєднувати за окремими ознаками події, робити висновки на підставі аналізу діяльності, оцінити можливості своїх сил для здійснення прикордонного контролю.</p> <p>Синтез: Аргументувати власні рішення, що стосуються питань організації та здійснення прикордонного контролю, поєднати найбільш ефективні способи виконання завдань щодо організації пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів, впорядкувати та класифікувати свої знання і вміння.</p> <p>Оцінювання: Оцінити результати своєї діяльності як фахівця у певній області, що пов'язана з прикордонним контролем, зробити висновок про стан оперативно-службової діяльності органу охорони державного кордону пунктах пропуску через державний кордон (пунктах контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду), передбачити розвиток типових ситуацій, що виникають у пунктах пропуску.</p>		
<p>ПНР-14 Розуміти основи та законодавство України з питань забезпечення національної безпеки держави в різних сферах; повноваження, функції та</p>	<p>Знання: знати основні нормативні документи, які регламентують той чи інший вид діяльності у сфері прикордонного контролю в повсякденних умовах та при змінні обстановки.</p> <p>Розуміння: побудову структуру діяльності підрозділу для виконання будь-</p>	<p>ПНР-14 знаходять своє відображення у вивченні восьмої теми де розкрито мету та задум стратегії сталого розвитку системи прикордонного контролю. Основні вимоги до технологій прикордонного контролю, технічного забезпечення діяльності підрозділів прикордонного контролю. Перспективні напрями розвитку системи прикордонного контролю. Структура органів управління прикордонним контролем, їх завдання та обов'язки з питань забезпечення національної безпеки держави.</p>	<p>Контроль досягнення ПРН-14 виконанням практичних індивідуальних завдань з питання забезпечення національної безпеки в повсякденних умовах та у разі ускладнення</p>

<p>завдання суб'єктів забезпечення безпеки та оборони в різних режимах функціонування та умовах обстановки. Програмний результат спрямований на набуття таких компетентностей: ЗК-1 ЗК-2 ЗК-4 ФК-2 ФК-5 ФК-7</p>	<p>яких службових завдань, Застосовування: застосовувати напрями удосконалення функціонального управління прикордонним контролем</p> <p>Аналіз: аналізувати положення нормативних документів, проводити їх класифікацію, виділяти головне із положень нормативних документів, розділяти на складові завдання, що необхідно виконати, визначити ризик та прогнозувати результат, поєднувати за окремими ознаками події, робити висновки на підставі аналізу діяльності, оцінити можливості своїх сил для здійснення прикордонного контролю.</p> <p>Синтез: Аргументувати найбільш ефективні способи виконання завдань щодо організації пропуску через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів, впорядкувати та класифікувати свої знання і вміння.</p> <p>Оцінювання: Оцінити стан оперативно-службової діяльності органу охорони державного кордону пунктах пропуску через державний кордон (пунктах контролю, контрольних пунктах в'їзду-виїзду)</p>		<p>обстановки та винесенні на залік у 5 та 15 білеті.</p>
--	---	--	---

Поточний контроль:

Поточний та модульний контроль здійснювати під час практичних, групових занять з метою перевірки рівня засвоєння слухачами певної теми навчальної дисципліни. Контроль здійснювати написанням лєтючок, усним опитуванням, вирішенням ситуативних та практичних завдань, тестуванням. Наприкінці кожного модуля (під час навчальних сесій) здійснювати оцінювання індивідуальних завдань (написання конспектів з тем, виконання рефератів).

Обов'язковими для оцінки знань, умінь та навичок при вивченні модуля № 1 є теми №№ 1-4. Модульний контроль проводиться в часи самостійної підготовки по завершенню вивчення тем з модуля.

Обов'язковими для оцінки знань, умінь та навичок при вивченні модуля № 2 є теми №№ 5-8 (заняття № 5/1, 6/1). Модульний контроль проводиться в часи самостійної підготовки по завершенню вивчення тем з модуля.

Обов'язковими для оцінки знань, умінь та навичок при вивченні модуля № 3 є теми №№ 9-11 (заняття №9/1). Модульний контроль проводиться в часи самостійної підготовки по завершенню вивчення тем з модуля.

Підсумковий контроль:

Підсумковий контроль проводиться шляхом складання заліку.

Перевірку рівня теоретичних знань слухачів проводити по білетах або шляхом комп'ютерного тестування.

Схема нарахування балів

Загальну оцінку за аудиторну, індивідуальну роботу необхідно вираховувати як середньоарифметичну з поточних оцінок, шляхом ділення суми оцінок (5,4,3,2), отриманих протягом модуля (семестру, періоду вивчення дисципліни) на їх кількість. Для розрахунку, кількість поточних оцінок повинна бути не менше двох.

Середньоарифметична оцінка з поточних оцінок складається з оцінок за аудиторну, індивідуальну роботу та проставляється окремою графою в журналі обліку навчальних занять з округленням до 0,01 після останнього заняття з модуля, дисципліни, семестру.

Індивідуальні навчально-дослідні роботи (ІНДР), розрахункові задачі та інші види індивідуальних завдань оцінюються за національною шкалою («зараховано» чи «не зараховано»). Виконання звітів про самостійне вивчення визначеного робочою програмою навчальної дисципліни матеріалу оцінюється «зараховано» чи «не зараховано». Робота зараховується, якщо в звіті є основні поняття та положення, структура відповідає змісту матеріалу, сформовано висновки.

Сумарна кількість балів за модуль (дисципліну) є сумою від середньоарифметичної поточної оцінки, помноженої на ваговий коефіцієнт 0,8, та оцінки за модульний (семестровий) контроль, помноженої на 0,2. У відповідності до набраної сумарної кількості балів, оцінка за модуль (дисципліну) визначається за національною шкалою, шкалою ЄКТС і 100-бальною шкалою за допомогою «Таблиці відповідності шкал оцінювання» (таблиця 2) та «Шкали переведення

національної системи і системи ЄКТС в 100-бальну систему» наведеної в додатку 2 «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання знань курсантів (слухачів, студентів Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького».

Слухачі, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2.6, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли слухач не виконав умови допуску до складання модульного (семестрового) контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання модульного (семестрового) контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості.

Якщо слухач не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги навчальної програми з дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка за національною шкалою», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, FX – за шкалою ЄКТС і 50 балів за 100-бальною шкалою.

Слухача можна звільнити від складання семестрового контролю на підставі вимог «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання знань курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б.Хмельницького».

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума кількості балів	Оцінка в ЄКТС	100-бальна шкала	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
						для екзамену, диф. заліку, курсового проекту (роботи), практики (стажування)	для заліку
5.00-4.51	A	90-100	відмінно	Слухач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	

4.50-4.01	B	82-89	дуже добре	Слухач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано	
4.00-3.51	C	75-81	добре	Слухач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок				
3.50-3.01	D	67-74	задовільно	Слухач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно		
3.00-2.6	E	60-66	достатньо	Слухач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні				
2.59-2.00	FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	Слухач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно		не зараховано з можливістю повторного складання
1.99-0,00	F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Слухач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів				не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Курс передбачає аудиторні заняття, індивідуальну роботу і роботу у складі групи, а також самостійне вивчення матеріалу з використанням консультації викладача.

Середовище навчання є творчим та відкритим.

Відвідування лекційних та групових занять у зборивий період є обов'язковим. Всі групові заняття оцінюються за результатами виконання індивідуальних завдань. Через поважні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Заняття, які слухач пропустив без поважних причин, відпрацьовуються за погодженням з викладачем.

Порушення кінцевих термінів подання роботи на перевірку та перескладання: Усі завдання, передбачені програмою,

мають бути виконані у встановлені терміни.

Роботи, які здаються на перевірку із порушенням кінцевих термінів без поважних причин, оцінюються нижче на 10 балів (один рівень за національною шкалою).

Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях, обов'язкових для оцінювання з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни.

Під час навчання не допустимо порушення академічної доброчесності.

Забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти (у т.ч. створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату) є важливими складовими *системи забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти* (системи внутрішнього забезпечення якості)

Дотримання академічної доброчесності слухачами передбачає :

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної діяльності. Формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) х результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в роботах;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Рекомендована література

Нормативно-правові акти

- 1.1. Конституція України.
- 1.2. Закон України «Про державний кордон України».
- 1.3. Закон України «Про Державну прикордонну службу України».
- 1.4. Закон України «Про прикордонний контроль».
- 1.5. Закон України "Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України».
- 1.6. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства».
- 1.7. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту».
- 1.8. Закон України «Про відповідальність перевізників під час здійснення міжнародних пасажирських перевезень».
- 1.9. Закон України «Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України».
- 1.10. Закон України «Про порядок направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав».
- 1.11. Закон України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України».
- 1.12. Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України».
- 1.13. Закон України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями в Донецькій та Луганській областях».
- 1.14. Закон України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус».
- 1.15. Закон України «Про боротьбу з тероризмом».
- 1.16. Закон України «Про захист персональних даних».
- 1.17. Закон України «Про громадянство».
- 1.18. Закон України «Про виключну (морську) економічну зону України».
- 1.19. Закон України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб».

- 1.20. Закон України «Про міжнародні договори України».
- 1.21. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону».
- 1.22. Повітряний кодекс України.
- 1.23. Кодекс торговельного мореплавства України.
- 1.24. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
- 1.25. Кримінальний кодекс України.
- 1.26. Митний кодекс України.
- 1.27. Указ Президента України від 14.03.2016 р. № 92/2016 «Про схвалення Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України».
- 1.28. Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 04.03.2016 року «Про Стратегію національної безпеки України»».
- 1.29. Указ Президента України від 25.09.2015 р. № 555/2015 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України»».
- 1.30. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2015 р. № 23 «Про зупинення дії окремих положень Угоди між Урядом України і Урядом Російської Федерації про безвізові поїздки громадян України і Російської Федерації».
- 1.31. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2015 р. № 38 «Деякі питання підвищення рівня національної безпеки України».
- 1.32. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.1999 р. № 48 «Про затвердження Порядку здійснення координації діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань додержання режимів на державному кордоні».
- 1.33. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.1995 р. № 57 «Про затвердження Правил перетинання державного кордону громадянами України».
- 1.34. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 р. № 86 «Деякі питання перетинання державного кордону України».
- 1.35. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 р. № 99 «Про затвердження Порядку переміщення товарів до району або з району проведення антитерористичної операції».
- 1.36. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2012 р. № 150 «Про затвердження Порядку продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України».
- 1.37. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2013 р. № 280 «Про затвердження Порядку надання Державній

прикордонній службі та виконання нею доручень уповноважених державних органів щодо осіб, які перетинають державний кордон».

1.38. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2015 р. № 367 «Про затвердження Порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї».

1.39. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 р. № 371 «Питання протидії незаконному переміщенню товарів через державний кордон України».

1.40. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 451 «Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними».

1.41. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 р. № 715 «Про затвердження Порядку взаємодії Державної прикордонної служби та Державної екологічної інспекції в разі виявлення перевищення допустимого рівня іонізуючого випромінювання транспортних засобів та вантажів, що переміщуються через державний кордон України».

1.42. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.2010 р. № 751 «Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон та пункти контролю».

1.43. Постанова Кабінету Міністрів України від 03.10.2018 р. № 798 «Про затвердження Порядку реєстрації паспортних документів іноземців та осіб без громадянства в пунктах пропуску через державний кордон».

1.44. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2019 р. № 815 «Про затвердження Порядку в'їзду осіб, переміщення товарів на тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях і виїзду осіб, переміщення товарів з таких територій».

1.45. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.1997 р. № 912 «Про Порядок перетинання державного кордону України аварійно-рятувальними та аварійно-відновними формуваннями для локалізації та ліквідації надзвичайних ситуацій, зумовлених стихійним лихом, аваріями та катастрофами».

1.46. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 р. № 1030 «Деякі питання здійснення попереднього документального контролю в пунктах пропуску через державний кордон України».

1.47. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 р. № 1142 «Про затвердження загальних вимог до облаштування пунктів пропуску через державний кордон».

1.48. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 р. № 687-р «Про схвалення Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року»

1.49. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 р. № 1189-р «Про схвалення Стратегії розвитку Державної прикордонної служби України».

1.50. Наказ Генеральної прокуратури України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 21.11.2012р.№ 117/960/523/1075/1208 «Про затвердження Інструкції про порядок дій посадових осіб правоохоронних органів у разі виявлення у пунктах пропуску через державний кордон України осіб, стосовно яких є доручення правоохоронних органів щодо їх розшуку та затримання на підставі рішення суду».

1.51. Наказ Міністерства юстиції України та Міністерства внутрішніх справ України від 07.01.2014 р. № 288/5/102 «Про затвердження Порядку взаємодії органів державної виконавчої служби та органів Державної прикордонної служби України під час здійснення виконавчого провадження».

1.52. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України, Державної митної служби України, Міністерства транспорту та зв'язку України, Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства культури і туризму України, Міністерства аграрної політики України від 16.05.2005 р. № 370/396/208/173/219/294/205 «Про затвердження та введення в дію Порядку виготовлення представницьких карток та забезпечення ними співробітників контрольних органів (служб), що функціонують у пунктах пропуску через державний кордон (внутрішніх митницях, інших визначених законодавством України місцях для здійснення державних видів контролю під час перетинання державного кордону особами, транспортними засобами, вантажами (товарами) та іншим майном)».

1.53. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України, Державної митної служби України, Міністерства транспорту та зв'язку України від 06.10.2009 р. № 745/926/1032 «Про затвердження Технології прикордонного та митного контролю у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон для залізничного сполучення».

1.54. Наказ Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства інфраструктури України від 10.10.2013 р. №969/787«Про затвердження Порядку здійснення прикордонного контролю організованих груп пасажирів у пунктах пропуску через державний кордон для морського та автомобільного сполучення».

1.55. Наказ Державної митної служби України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства транспорту та зв'язку України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства аграрної політики України, Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, Міністерства культури і туризму України, Державної служби України з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 28.11.2005 р.№ 1167/886/824/643/655/424/858/900 «Про затвердження Часових нормативів виконання контрольних операцій посадовими особами, які здійснюють контроль осіб, товарів і транспортних засобів у пунктах пропуску через державний кордон України».

1.56. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 16.02.2017 р. № 128 «Про затвердження Інструкції про порядок

взаємодії між посадовими особами підрозділів Державної прикордонної служби України та територіальних підрозділів Національної поліції України у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в місцях значного скупчення транспортних засобів перед пунктами пропуску через державний кордон України».

1.57. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 15.04.2016 р. № 311 «Про затвердження Положення про відділ прикордонної служби Державної прикордонної служби України».

1.58. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26.04.2018 р. № 350 «Про затвердження Порядку роботи органів управління Державної прикордонної служби України з підготовки до оперативно-службової діяльності в наступному календарному році або іншому періоді».

1.59. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 14.05.2018 р. № 392 «Про затвердження Порядку проведення підрозділами органів охорони державного кордону Державної прикордонної служби України процедури здійснення контролю другої лінії іноземців та осіб без громадянства під час в'їзду в Україну»

1.60. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 14.06.2016 р. № 505 «Про затвердження Порядку дій посадових осіб Державної прикордонної служби України та органів Національної поліції України у разі виявлення у пунктах пропуску через державний кордон України осіб, автомобільних транспортних засобів і паспортних документів, які перебувають у банках даних інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції –Інтерполу».

1.61. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 23.06.2017 р. № 535 «Про затвердження Порядку дій уповноважених службових осіб Державної прикордонної служби України в разі виявлення в пунктах пропуску через державний кордон України та контрольних пунктах в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї осіб, стосовно яких надано доручення, та порядку взаємодії органів охорони державного кордону з уповноваженими державними органами, які надали доручення».

1.62. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22.08.2018 р. № 697 «Про затвердження Положення про імміграційну картку».

1.63. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22.08.2019 р. № 714 «Про затвердження Порядку про ставлення відміток про перетинання державного кордону України»

1.64. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 23.08.2017 р. № 725 «Про затвердження Порядку перевірки автомобільних транспортних засобів, які перетинають державний кордон України або адміністративний кордон між Херсонською областю і тимчасово окупованою територією Автономної республіки Крим, з метою виявлення викрадених».

1.65. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 04.08.2016 р. № 752 «Про затвердження Положення про консультаційний пункт Державної прикордонної служби України».

- 1.66. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 19.10.2015 р. № 1261 «Про затвердження Інструкції про службу прикордонних нарядів Державної прикордонної служби України».
- 1.67. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 11.01.2018 р. № 2 «Про організацію ведення, обліку та зберігання службових документів і документації».
- 1.68. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 16.02.2010 року № 110 «Про схвалення методичного посібника з організації прикордонно-представницької діяльності в Державній прикордонній службі України».
- 1.69. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 29.02.2012 р. № 141 «Про запровадження аудиту відомчих стандартів культури прикордонного контролю».
- 1.70. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 23.03.2009 року № 190 «Про затвердження Положення про Прикордонних Представників України та їх апарат і склад прикордонно-представницького апарату України».
- 1.71. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 23.03.2010 р. № 209 «Про організацію та здійснення планування в Державній прикордонній службі України».
- 1.72. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 22.04.2011 р. № 260 «Про організацію та здійснення огляду транспортних засобів і вантажів».
- 1.73. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 27.04.2007 р. № 297 «Про затвердження Інструкції про порядок функціонування служби «Довіра» в Державній прикордонній службі України та організацію її функціонування».
- 1.74. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 05.06.2012 р. № 407 «Про затвердження Інструкції з організації і здійснення перевірки документів громадян України, іноземців та осіб без громадянства, які перетинають державний кордон».
- 1.75. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 09.07.2010 р. № 525 «Про затвердження відомчих стандартів культури прикордонного контролю».
- 1.76. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 29.08.2011 р. № 627 «Про затвердження Порядку дій посадових осіб органів охорони державного кордону Державної прикордонної служби України щодо установлення режиму в пунктах пропуску через державний кордон, здійснення контролю за його додержанням, а також організації і забезпечення взаємодії та координації контрольних органів і служб, що здійснюють різні види контролю або беруть участь у забезпеченні режиму в пунктах пропуску через державний кордон».
- 1.77. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 05.12.2011 р. № 946 «Про затвердження

Інструкції про порядок прийняття органами охорони державного кордону Державної прикордонної служби України рішень про заборону в'їзду в Україну іноземцям та особам без громадянства».

1.78. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 14.12.2010 р. № 967 «Про затвердження форм рішень про відмову в перетинанні державного кордону України».

1.79. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 16.12.2011 р. № 996 «Про затвердження плану реагування Державної прикордонної служби України на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру».

1.80. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 11.12.2017 р. № 1007 «Про затвердження Інструкції з проведення аналізу ризиків у Державній прикордонній службі України».

1.81. Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 12.09.2009 р. № 1040 «Про затвердження Інструкції з організації оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби Державної прикордонної служби України».

1.82. Розпорядження Адміністрації Державної прикордонної служби України від 13.02.2009 р. № 50 «Про затвердження Відомчих стандартів культури прикордонного контролю».

1.83. Розпорядження Адміністрації Державної прикордонної служби України від 05.08.2013 р. № 155 «Про створення системи інформування щодо черг у пунктах пропуску».

1.84. Розпорядження Адміністрації Державної прикордонної служби України від 04.04.2006 р. № 192 «Про схвалення Методичного посібника щодо підготовки та проведення тренувань з локалізації нестандартних (кризових) ситуацій».

1.85. Статут Державної прикордонної служби з охорони державного кордону України, частина I.(прикордонний загін).

1.86. Інструкція зі служби штабів органів охорони державного кордону України(проект).

Базова

2.1. В. І. Денисов, В. В. Щербань, М. Р. Бахтігозін. Альбом схем із організації і здійснення прикордонного контролю.

2.2. В. О. Назаренко, В. М. Серватюк, О. М. Ставицький. Монографія «Теорія і практика організації та здійснення прикордонного контролю в контексті забезпечення національної безпеки України в прикордонній сфері».

2.3. Б. Ф. Єрошин, В. І. Денисов, В. В. Щербань. Навчальний посібник «Робота відділу (відділення) прикордонного контролю штабу прикз з питань організації прикордонного контролю».

2.4. В. М. Серватюк, О. В. Сойко, Ю. О. Сичевський. Навчальний посібник «Прикордонний контроль:vademecum».

2.5. М.М.Литвин, А.Б.Мисик, І.С.Катеринчук. Навчальний посібник «Методики оперативно-тактичних розрахунків»

Допоміжна

- 3.1. Посібник «Аналіз та оцінка ризиків в пунктах пропуску через державний кордон України».
- 3.2. Посібник «Протидія торгівлі людьми в пунктах пропуску на шляхах міжнародних сполучень».
- 3.3. Посібник «Культура прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон».
- 3.4. Посібник «Методичні рекомендації з організації служби в смузі безпеки».
- 3.5. Посібник «Робота органу управління, керівництва підрозділу охорони державного кордону в повсякденних умовах та у разі ускладнення обстановки».
- 3.6. Посібник «Робота управління органу охорони державного кордону в повсякденних умовах та у разі ускладнення обстановки».
- 3.7. О. В. Боровик, Л. В. Боровик. Підручник «Дослідження операцій в оперативно-службовій діяльності органів охорони державного кордону».
- 3.8. Положення про Адміністрацію Державної прикордонної служби України.
- 3.9. Положення про орган охорони державного кордону Державної прикордонної служби України.
- 3.10. Матеріали газети «Прикордонник України» та журналу «Кордон».
- 3.11. Навчальний посібник «Технічні засоби прикордонного контролю».

Інформаційні ресурси в Інтернеті (інтранеті)

1. Президент України [Електронний ресурс]: офіційне Інтернет-представництво. Режим доступу:<http://www.prezident.gov.ua>.
2. Верховна Рада України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. Режим доступу:<http://www.rada.gov.ua>.
3. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. - Режим доступу:<http://www.kmu.gov.ua>.
4. Рада національної безпеки і оборони України [Електронний ресурс]: офіційний сайт. Режим доступу:<http://www.rainbow.gov.ua>.
5. Міністерство внутрішніх справ України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. Режим доступу:<http://mvs.gov.ua>.
6. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. Режим доступу:<http://www.mfa.gov.ua>.
7. Міністерство оборони України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. Режим доступу:<http://www.mil.gov.ua>.

8. Міністерство юстиції України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. Режим доступу:<http://www.minjust.gov.ua>.
9. Генеральна прокуратура України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. Режим доступу:<http://www.gp.gov.ua>.
10. Державна прикордонна служба України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. Режим доступу:<http://dpsu.gov.ua>
11. Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. Режим доступу:<http://nadpsu.edu.ua>.
12. Служба безпеки України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. Режим доступу:<http://ssu.gov.ua>.
13. Державна служба надзвичайних ситуацій України [Електронний ресурс]: Офіційний інформаційний портал. Режим доступу:<http://www.mns.gov.ua>.
14. Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. Режим доступу:<http://dfs.gov.ua>.
15. Європейське агентство з управління оперативним співробітництвом на зовнішніх кордонах держав-членів Європейського Союзу «FRONTEX» [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. Режим доступу: <http://www.frontex.eu.cc>.
16. Вільна електронна енциклопедія «Wikipedia» [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. Режим доступу: <http://www.wikipedia.org>.
17. Модульне середовище для навчання Національної академії Державної прикордонної служби України [Електронний ресурс]: сторінка веб-сайту АЕСН НАДПСУ (мережа «Інтранет»). Режим доступу:<http://10.241.24.9/moodle/>.